

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PREPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA IX.

BROJ 39.

Šibenik, 25. rujna 1938.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

RUKOPISI SE NE VRAČAJU. —

Hrvatska prošlost

Prošlost nije mrlva. Ona samo sniva, te se, od vremena do vremena, probudi i ispunji snagom silnih morskih valova i glomaznih klisura na visokim gorama. Prošlost se budi u srcima ljudi — potomaka!

I Hrvati imaju svoju prošlost. Dugu, staru, krvavu i slavnu. Imaju i svoju kraljevsku prošlost! I ta prošlost, u čitavoj svojoj snazi i sjaju, oživjela je, prošle nedjelje, na Kninskom Polju, u malenom selu Biskupiji blizu Knina.

U današnjoj Biskupiji se dizaju dvori hrvatskih kraljeva; tamo je stolovao i »dobi kralj« Dimitrije Zvonimir. Tamo je imao i svoje sjedište kraljevski kancelar — kninski biskup, koji je u bazilici svete Marije, Naše Gospe — Kraljice Hrvata, dnevno prikazivao Svečnjemu Nekrnu Žrtvu za sreću i napredak hrvatskoga naroda i hrvatskoga kraljevstva.

I sada — baš prošle nedjelje — zahvalni potomci, na ruševinama starih dvorova i stare crkve podigote i posvetiš novu crkvu u čast Naše Gospe — Kraljice Hrvata.

I dok se po Kninskom Polju širio mladenački glas zagrebačkog nadbiskupa — hrvatskog metropolite, dok je nad Biskupijom plovila jeka snažnog glasa odašlanika dra Mačeka, otvara hu se stari grobovi i iz njih izlazaju časne sjene starih hrvatskih kraljeva, kancelara, velikaša i čitavog napačenog malog hrvatskog puka. I te sjene su nam, na koncu, gromoglasno doviknule: Hrvati, nikad ne zaboravite svoje prošlosti, koja je uvijek bila hrvatska i katolička!

Hrvatski narod nije mlađa granica na stablu; on nije od jučer ni od prekojučer. Hiljadugodišnja je njegova prošlost. I kroz čitavu tu dugu prošlost on je bio svijestan samoga sebe, svoje kulture i svoje narodnosti. Bio je svoj, makar su ga flačili i podjarmivali, okivali u lance i ubijali.

Hrvati su, nažalost, radi svoje nesloge, kroz vjekove živjeli pod tuđim žeziom i borili se za tuda prava i tuđe dobro. Ali jedno je kod njih uvijek ostalo trajno i nepromjenljivo, a to je: hrvatska narodna svijest.

Hrvati su bili narod pred više od hiljadu godina — ta imali su svoju vladarsku kuću, dinastiju, svoje kraljeve — a to su, eto, i danas. Hrvati su narod sa svojom posebnom narodnom dušom i posebnom kulturom.

Ali još nešto: Zašto su drugi, veći i manji narodi izginuli u moru prošlosti i pretopili se u druga narodna tijela, a hrvatski narod, koji nije baš tako brojčano velik, još i danas živi,

Ljudi smo širih i viših pogleda

Zlatna linija

Govorio ko što hoće, mi otvoreno iznosimo, da je put sretnijoj našoj budućnosti pogoden. Nemoguće je da kod ljudi bude sve idealno, sve savršeno, bez ikakvih razmimoilaženja, bez sukobića, jer, bio čovjek ne znam kako savršen, još uvijek je čovjek, kod koga se narav radije okreće k strani zla, nego dobra; bilo je ljudi, ima ih i biće ih koji ne će moći i htjeti biti ljudi i širih i viših pogleda, da svoje želje i željice podrde općemu dobru zajednice, pa se ništa ne čudimo što mi u tomu nismo pošteđeni.

Jedno je istina: opće naše dobro ipak svima lebdi pred očima, i tomu dobru idemo u susret. I ta misao daje svemu ton, a sva druga pitanja idu u pozadinu, odnosno, u poredbi s tim dobrom, dolaze na drugo mjesto.

Prestavnici Crkve i Naroda uvijek naglasuju da je naš živi katolicizam najjači garant za ostvarenje idealja i dolazak boljih dana; ističu da je katolicizam sačuvao naš narodni život, duboko zašao u narodnu dušu i dao joj svoje oblike, da katolicizmu zahvaljujemo za sva ona velika djela duha koja možemo ponosom isticati. I svi to priznaju, bilo da se gleda s ovog ili onog stanovišta.

Duboko uvjerenje i jasna spoznaja određuje i stazu kojom se ima ići u preporodnom radu. Za to mi na našim velikim zborovima i proslavama čujemo riječ i svjetovnoga i duhovnoga vodstva našega naroda. Načelno je posve račišćeno, i život potvrđuje, da ne može i ne smije biti sukoba u našem narodnom životu između istinskih voda narodnoga svjetovnoga i duhovnoga vodstva, i biće uvijek tako, suradnja i sklad, dok jedinima i drugima bude pred očima uzvišena svrha našeg općeg dobra, u komu je pojedincu omogućeno da postigne i svoj zemaljski i svoj vječni cilj.

Mi s ove zlatne linije dobrih, iskrenih i jedino pametnih odnosa ne silazimo uz cijenu ne znam koga drugog dobra. Mi ovo smatramo dragocjenošću koja je dana kao plod, koliko razuma, koliko poštovanja i iskrenosti, da nam je svima pred očima opće dobro naše, to, i samo to. Riječi prestavnika svjetovnoga vodstva naroda na zboru u Supetu u nedjelju 11. t. m., da se rad crkvenih i svjetovnih ljudi ne pobija nego popunjaju, kako

i živeći ponosno se sjeća slavnih dana svoje tisućgodišnje prošlosti! Jedan kratak odgovor nam sve razjašnjuje: Hrvatski narod je, kroz čitavu svoju kulturnu povijest, pristao uz katoličku Crkvu! Hrvatski narod je bio i ostao katolički narod!

Katolicizam je najslajnija stranica hrvatske prošlosti i sadašnjosti. Vjera nas je spasila i ona će nas održati svježe i jake na okupu. Vjera, i to katolička vjera! Ona je učila naš narod: Ne čini drugome što ne bi želio da ti dru-

pravi narodni ljudi daju čast Bogu i pružaju Crkvi najdjelotvorniju suradnju i zaštitu, i da ujedinjen narod budno pazi da ne bude porušena ni vjera u Boga ni seljačka sloga — riječi su ispravnoga, otvorenoga i poštovanoga gledanja na interes općega narodnog dobra. Ovo drži na pameti u svemu svomu radu svaki onaj koji hoće da ga ljudi smatraju iskrenim i poštenim.

Ovo veliko i značajno pitanje su radivanja i postavljanja svega na svoje pravo mjesto odavno je riješeno kod svih ljudi dobre volje. Više puta je to stanovište otvoreno deklarirano, posve jasno naglašeno, na zborovima s desecima hiljada duša, tako da nema našega čovjeka, posebice onoga koji otključa u bilo kojoj ulozi, komu bi to bilo nepoznato.

Kao što nam je jasno ovo stanovište toliko puta istaknuto, govorimo, jer ne ćemo biti slijepci ni nojevi koji zabadeju glavu u pijesak da ne vide, da ima pojava u našoj sredini, koje ne će da usmjere svoj rad tim vrhovnim načelom. Ima pojedinaca, ima skupina, zašto i kako, o tomu za čas nije govor, koji hoće da ih se smatra prvim radnicima za narodno dobro, a svoju veličinu vide u tomu da na svim koracima idu za blaćenjem, pogrdjivanjem i izrugivanjem svega što je u vezi s Bogom; počinjaju svetogrđa, smeta im oku i križ, znak Onoga našeg najvećeg Dobrotvora i Učitelja, pred kojim bi upravo svaki ponijeni i odbačeni morao kapu skidati, jer je to Onaj koji je donio preokret, koji govoriti o jednakoj vrijednosti bogata i siromaha, a to je i najbolji ključ za rješenje teških društvenih zapletaja.

Ove pojave su teške i bolne. Uopće ih nikako ne možemo shvatiti. Ali, jer je poznata činjenica da čovjek prima i dobro i зло, zlo još radije, tako je odgoneutnuti, zašto dolazi do ovoga, posebice kada se ističe da je to, kidanje s Bogom, najbolji put k sreći i dobru — čisto obratno od stava istinskih voda naroda.

Konkretni naš stav jest:

1) Uvijek imati na pameti da su i to naši ljudi, naša krv, naši sinovi kojima treba otvorena bračka srca pristupati i otvarati poglede. Nijedna sila nije nam draga, a pogotovo u ovom slučaju.

gi učine; tuđe poštuj, a svojim se dići.

Katolički su bili naši kraljevi, katolički naši banovi, katolički je bio čitav naš hrvatski narod. I svi oni koji su, poput kneza Zdeslava, htjeli odcijepiti hrvatski narod od svete katoličke Crkve, doživješe neuspjeh, sramotu i propast. A narod ih se sjeća samo kao izdajica, propalica i crnih duša.

Takvi smo, eto, bili! A kakvi ćemo biti! Kakva je naša budućnost! — Sjena dobrog hrvatskog kralja Zvoni-

2) Od onih koji upravo ne će da idu ovdje istaknutom linijom, tražimo samo malu dozu poštenja, a to je — da se ne kriju iza nikoga, a još manje da ometaju one koji idu narodnim stazama Božje i narodne časti i odanosti vođama.

Braća smo svi i kao braća ćemo jedan s drugim govoriti i raspravljati, ali opće dobro od nas traži da mu dajemo u svemu prvenstvo. A upamtimo, to se po stotine puta istaklo i nagnalo: ko potkapa temelje narodnoga života, protkane životom vjerom u Boga, taj može raditi za sve, samo ne za opće dobro, za kojim idemo mi i za kojim ide sva naša borba.

Zablude u ovom pitanju čistićemo bratskim, ali odlučnim pothvatima. Nema toga pitanja na zemlji, koje se posve dobro ne bi dalo rješiti u sjeni križa, pa ćemo i mi svoja pitanja rješavati s križem i uz križ, a nikako mimo i protiv križa. To je stav ne pojedinaca, nego naroda kao cjeline.

Junior

Širom svijeta

ULTIMATUM ČEHOSLOVAČKOJ. Ako svi znaci ne varaju, čehoslovačko pitanje stupa u odlučnu fazu. Sve jasnije se razabire, da su informacije, što ih je Chamberlain primio od Hitlera imale ultimativan karakter. Jedino tako može se objasniti žurba državnika Engleske i Francuske, koji su se nakon Chamberlainova povratka sastali na brzu ruku i stvorili zamašne zaključke, kojima je čehoslovačka vlada stavljena pred gotov čin. Francusko-engleski plan, koji se osniva na Hitlerovim zahtjevima, prema vjerodstojnim informacijama sadrži ove tri glavne točke: 1. Odstupanje većega dijela sudetsko-njemačkih oblasti Njemačkoj; 2. plebiscit u ostalim sudetsko-njemačkim oblastima; 3. neutralizacija nove čehoslovačke države uz međunarodno jamstvo glavnih evropskih sila. Engleska i Francuska uputile su ultimatum Čehoslovačkoj, jer Chamberlain želi donijeti Hitleru gotovu parcelaciju Čehoslovačke. Prema najpouzdanim informacijama uzima se, da će čehoslovačka vlada prihvati u cijelosti narušiti i pod ultimativnim prijetnjama podstribiti francusko-engleski plan. No prema mišljenju neutralnih promatrača nastaje pitanje, da li se još danas Hitler zadovoljava s londonskim planom. Smatra se, kako nije isključeno, da će njemačke čete, koje su koncentrirane na njemačkoj granici i spremne za ulazak u CSR, iako čehoslovačka vlada u cijelosti

mira, sjene hrvatskih knezova i biskupa, koje su prošle nedjelje zbor zborovale u kraljevskoj Biskupiji, jednodušno nam kažu: Budite što smo i mi bili, a što ste dosad i vi bili: Hrvati i katolici! Jedino tada će biti vaša budućnost časna, svijetla i slavna.

I mi odgovaramo tim stariim sjenama naših predaka, mi im se kune-mo:

Ostaćemo uvijek što smo bili — boreći se proti svakoj sili!

ig.

prihvati narinuti joj londonski plan, ipak prodrijeti u Čehoslovačku i oružjem zauzeti bar sudetsko-njemačko područje.

STRIJELJANI ADMIRALI U RUSIJI. Polvredne su vijesti, da je zloglasna G P U (tajna boljičevička policija) ustrijelila zapovjednika sovjetske mornarice admirala Orlova. S njime je ustrijeljeno više admirala. Ta vijest je u Engleskoj napravila jaki utisak, jer je Orlov lanjske godine službeno zastupao Rusiju prilikom krunisanja engleskoga kralja. Među ustrijeljenima je i zapovjednik istočnoga brodovlja admirala Širkov i zapovjednik pomorske akademije admirala Ludovy. Od ostalih poznatijih imena navadaju još i admirala Viktorova, zamjenika vrhovnoga zapovjednika mornarice, te admirala Muhlerića, šefu arsenala.

PROGONSTVO KATOLIKA U MEKSIKU POPUŠTA. U glavnem gradu Meksika održan je kongres Krista Kralja. Znak je to, da je progonstvo katolika nešto popustilo.

ENGLESKI DNEVNIK »DAILY EXPRESS« ima preko 2 milijuna pretplačnika.

OD RAKA UMIRE U NJEMAČKOJ dnevno 290 osoba.

BRZINOM OD 320 KM NA SAT lete novi američki vojni avioni.

Za Svečanu Posvetu Zvonimirove Spomen-Crkve

,Naša Gospa'
1. Triju Zvona (Stepinac-Šarić-Bonefačić) u Biskupiji kod Knina, 18. Rujna 1938.

Trobojna se slavna vije
Povrh Crkve Biskupije.
Mir, mir, mir! zvona zvone: Zvonimir!

Svi Hrvata prva dika,
Bijeli Zagreb sa zvonika,
Mir, mir, mir! gromko zvoni: Zvonimir!

Erceg-Bosna sva radosna,
Ravna, časna i ponošna,
Mir, mir, mir! jasno zvoni: Zvonimir!

Dalmatinsko slavno more,
Vinogradni, polja, gore,
Mir, mir, mir! bistro zvone: Zvonimir!

Sva tri zvona jednoglasno,
Slatko, čisto, miloglasno,
Mir, mir, mir! divno zvuče: Zvonimir!

Jedna Crkva jednog Boga
I Hrvatska bratska sloga
Mir, mir, mir! složno klikću: Zvonimir!

Trojnom Bogu triju zvona
Neka slavi krasna spona;
Mir, mir, mir! Kralj Hrvatski: Zvonimir!

Našu Gospu neka slavi,
Svemu svijetu neka javi,
Da Hrvati hoće mir, baš kô njihov
Zvonimir!

D. L.

Podlistak

Križarski dan 1938

Kao generalni duhovnik Velikog Križarskog Bratstva i Velikog Križarskog Sestrinstva, koje su centrale naše križarske omladine, upućujem svoj braći svećenicima, župnicima i duhovnicima križarskih i križaričkih društava slijedeću

OKRUŽNICU

Već nekoliko godina uzastopce slao sam Vam prigodom križarskog dana okružnicu, u kojoj sam ocrtao rad naše omladine, organizirane u križarskim redovima. Pisao sam Vam i onda, kad su bile teške prilike za razvitak križarske omladine, kad su se bure i oluje nadivjale nad tom omladinom u početku njenog rada. Poteškoća je bilo ogromnih sa svih strana. Križari su morali svladavati ogromne napore i poteškoće, da bi uspjeli u svom mlađenčkom zanosu u okupljanju omladine pod barjak Križa. Godine su trebale, da se prebrode poteškoće, da se ustrelje na započetom djelu određenih svjetovnjaka, koje je okupljao euharistički vitez i učitelj te omladine Dr. Ivo Merz. I uspjelo je. Budućnost će ocijeniti još bolje nastojanja i pregaranja te omladine, koja se pod vodstvom Crkve dala na rad za ostvarenje načela Evanđelja i papinskih enciklika u hrv-

Velebno vjersko i narodno slavlje u Biskupiji kod Knina

U Biskupiji kod Knina, na mjestu, gdje je pred 850 godina stajala kraljeva bazilika, u spomen pobožnoga kralja Dimitrija Zvonimira, doprinosima cijelog hrvatskog naroda sazidana je zavjetna spomen-crkvica »Naša Gospa». Načrt njezin izradio je poznati naš umjetnik Ivan Meštrović i sam je ukrasio sa svoja dva remek-djela, u bijelom mramoru, kao i g. prof. J. Kljaković i svojim krasnim freskama.

U nedjelju 18. t. mj. na najsvečaniji način obavila se njena posveta. Bilo je to veliko vjersko i opće narodno slavlje. Taj kraj, nekoć središte stare hrvatske države za doba narodnih vladara, čisto je oživio toga nezaboravnog dana kao za doba narodnih zborovanja. Oko 10 hiljada naroda iz svih hrvatskih krajeva prisustvovalo je ovom divnog vjerskoj i narodnoj manifestaciji, dok je čitav Knin i okolica bio u vandrenom vjerskom i narodnom ushitu.

U subotu popodne prireden je osobito svečan i srdačan doček hrvatskom metropoliti zagrebačkom nadbiskupu preuzv. dr Alojiju Stepinacu, koji je, iako se nalazi u rekonstrukciji iza teške bolesti, svojim prisustvom htio da uveliča ovu našu velebnu svečanost. Hiljade naroda iz Knina i okolice dočekale su ga na peronu u Kninu uz urnebesno klanjanje. Prvi ga je pozdravio toplim govorom naš šibenski biskup preuzv. dr J. Mileta, zatim u ime odbora za gradnju crkve trgovac g. Mate Šarić, pak djevojčica Alma Čurko. Svrstala se nato velika povorka, koja je pod zastavama prošla čitavim gradom do crkve, predvode na glazbom Katoličke Akcije iz Drniša.

Od naših biskupa na svečanost su još pohrili: hrvatski biskup Mons. Miho Pušić i banjalučki Mons. o. Jozo Garić.

Kao uvod u svečanosti posvetne ove spomen-crkve kralju Zvonimиру održane su u franjevačkoj crkvi u Kninu devetdnevne večernje pobožnosti s blagoslovom i propovijedu. Prvih 6 dana obavljao je te pobožnosti i propovijedao tajnik provincije o. L. Mrden, a posljednja 3 dana sam provincijal o. dr P. Grabić.

U subotu navečer priredena je za uvanice večera. Tom prilikom provincijal o. dr P. Grabić u svom govoru istakao je najprije velike zasluge hrvatskih umjetnika I. Meštrovića i prof. Kljakovića te dra Rittiga, pak je onda pozdravio izaslanika dra Mačka nar. zastupnika Milutina Mayera, zagrebačkoga nadbiskupa i ostalu trojicu biskupa.

U nedjelju ujutro svanuo je divan Božji dan, kakvi smo samo mogli željeti. Sa svih strana stizali su u stotinama i tisućama učenjaci vlastovima, autobusima, autima, kolima i pješke. Nemoguće je nabrojiti te hiljade.

U 7.30 s. ujutro počeo je obavljati posvetu crkve naš šibenski biskup preuzv. g. o. dr J. Mileta uz veliku asistenciju. Prije posvete oltara na vratima crkve održao je značajnu kratku propovijed. Posveta crkve se završila u 11 sati.

Nato je blagoslovio zvona banjalučki biskup Mons. o. J. Garić. Iza blagoslova zvona pred ulazom u crkvu pročitao je dr Ivan Tartalja poruku umjetnika Ivana

ski javni život, počimajući gradnju od samih sebe, da bi se time izgradilo narodno pokoljene prožeto duhom Evanđelja i crkvene naude.

Jednakom požrtvovnošću i ljubavlju radila je dačka, radnička i seljačka križarska omladina. Radila je od početka svog djelovanja, pa i danas neprestano radi s istim osuđenjem, jednakim pregarjem i požrtvovnošću. Najbolji su zašto dokaz mnogoobražna svećenička zvanja, koja su potekla iz redova te omladine. Mogu Vam na ovom mjestu kazati, da je skoro svaka biskupija u Hrvatskoj, gdje radi ta naša križarska omladina, dala Bogu i Crkvi nekoliko svećenika, koji su se oduševili za svećeničko zvanje u križarskoj organizaciji. Tako danas u Hrvatskoj imamo svećenika, koji nastavljaju svojim radom kao duhovnici križarskih društava, gdje su prije kao gimnazijalci radili kao križarski organizatori.

Kao duhovnik iz bliza promatrajem rad njihove centrale u Zagrebu, jer i ja sam učestvujem u tom radu, pak mi je najbolje poznat idealizam i požrtvovnost mojih suradnika svjetovnjaka, počamši od njihovog predsjednika, pa do ostalih odbornika. Poznat mi je rad pojedinih odbora križarskih okružja po našim dijecezama; kao svećenik mogu Vama svećenicima kazati, da sam zadovoljan s radom te naše omladine i uvjeravam Vas, da ona u sebi ima ogromno vrelo idealizma, nesebičnosti i požrtvovanja, da je u sebi ogroman kapital za ostvarenje Kristova

Meštrovića, koja je na sve učinila najdublji utisak.

Zatim je pod vedrim nebom pred crkvom odslužio svečani staroslovenski pontifikal hvarški biskup Mons. M. Pušić. Pod pontifikatom pjevao je vrlo lijepo zbor franjevačkih bogoslova iz Makarske pod vršnjim vodstvom svoga profesora o. dra B. Vučića komade staroslavenske crkvene glazbe.

Iza evanđelja održao je propovijed mladi zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr Al. Stepinac, koja je napeto saslušana i sve ispunila najvećim ushitom, tako da se nije mogli uzdržati od glasnog odobravanja. Govorio je o ljubavi hrvatskoga naroda prema katoličkoj Crkvi, o tisućgodišnjoj vezanosti hrvatstva i katolicizma, o neprijateljima vjere, koji su ujedno neprijatelji naroda.

Nakon pontifikala bilo je održanje za sve naše drage mrtve, tu pokopane.

Zatim je provincijal o. dr Grabić proglašio crkvenu i vjersku svečanost završenom i dao riječ posebnom izaslaniku dra Mačka nar. zastupniku g. M. Mayeru, koji u svom govoru ističe, kako Bog ravna našim narodom pak on neće propasti. Donosi poruku predsjednika dra Mačka, da treba ustrajati i još jače stisnuti narodne redove. Ustrajnost i sloga su nam danas najviše potrebni. Njegov govor bio je često prekidan. — Za njim su još održali vatrene govore nar. zastupnici Paško Kaliterina i Mate Goreta te načelnik Sinjca dr Smolčić.

Prireden je nato na otvorenom banket za preko 200 uzvanika. Tom prilikom se izmijenilo više govornika: dr K. Bego, provincijal o. dr Grabić, M. Mayer, prof. Orašanić i dr. Osobito lijep govor održao je biskup Mons. Garić, koji je pozvao sve Hrvate na slogan u ljubavi prema katoličkoj Crkvi i hrv. narodu.

Razvilo se tada načodno veselje, pak su se učesnici razili svojim kućama, radosni nad ovim ovako uspјelim vjerskim i narodnim slavljem i odlučni, da ostanu vjerni svojim ocima u borbi za krst časni i slobodu zlatnu.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja 25. IX. Šesnaesta nedjelja po Dušovima. — **Sv. Kleofa.** Bio je Kristov učenik, a po stariim piscima i rođak sv. Josipa zaručnika Bl. Dj. Marije. Radi Isusa podnio je mučeničku smrт.

Ponedjeljak, 26. IX. Sv. Ciprijan. U počeku bijaše čarobnjak, a obrativši se na kršćanstvo postade gorljivi Kristov vjernik. Umro je mučeničkom smrтi za vladanje carice Dioklecijana.

Utorka, 27. IX. Sv. Kuzma i Damjan. Bijahu braća i liječnici. Liječeći tjelesne boli bijahu u isto vrijeme i duševni liječnici i propovjednici Kristova evangeljal.

Srijeda, 28. IX. Sv. Većeslav, češki vojvoda. Živio je u 10. vijeku. Za života pomagao je uboge i siromahe, pohadao bo-

kraljevstva u našem narodu.

Duh vjere, duh euharistije, duh Crkve, duh njenog križarskog ideologa, svečog čovjeka Ivana Merza vlada u redovima križarske omladine. Baš zato, što vlada taj duh, možemo jedino tako i protumačiti i uspjeh te omladine. Kad budete pročitali, braćo svećenici, ovaj mali prikaz križarskog rada kroz posljednju njihovu radnu godinu, tad ćete se uvjeriti o velikim nastojanjima križarske organizacije, da nama svećenicima da de što boljih i brojnijih suradnika u pastoralnom našem radu.

A naš hrvatski narod dobro je razumio zadaču i nastojanja te omladine. Dokaz su zašto one velike simpatije, koje ta omladina uživa u našem narodu. One bezbrojne tisuće i tisuće slušalaca i simpatizera, koji suđuju njihovim smotrama i zborovanjima najuvjjerljiviji su Vam dokaz ljubavi hrvatskog naroda prema križarskoj omladini.

A svom radu ta se omladina nije ograničila samo na jedan stalež, nego je ona u svoje redove svrstala omladinu sviju staležu. Tako ona danas u svojim redovima broji na tisuće i tisuće seljačke, radničke i dačke omladine, kako ćete vidjeti iz daljnega razlaganja u okružnicu.

Križarska omladina je svoj rad usmjerila putem staležne izobrazbe, da bi preko nje odgojila u svakom narodnom staležu zdravo pokolenje, koje će biti izgrađeno na slavu Božju, na ponos Crkvi, a na korist našem hrvatskom narodu.

lesnike. Svi bješte otac i dobrotvor. Po noći bi bosonog pohadao crkve i molio se Gospodinu. Iz paklene zavisti brat ga Boleslav pogubi na današnji dan g. 935.

Četvrtak, 29. IX. Sv. Mihovil arhanđeo. Kad je oholi Lucifer ustao protiv Boga, suzbio ga je arhanđeo Mihovil i strovalio u vječni pakao.

Petak, 30. IX. Sv. Jeronim, naučitelj sv. Crkve i zaštitnik Dalmacije. **Sabota, 1 X. Sv. Remigij,** biskup. Rođen je g. 439. u Francuskoj. Kao biskup grada Reimsa stajao je na čelu biskupije 64 godine. Umro je g. 533.

ŠESNAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

CITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Efezanima (3, 13—21). — Braćo! Molim vas da ne klonete duhom zbog mojih stradanja za vas, to su slava vaša. Zato primabim koljena svoja pred Ocem Gospodina našega Isusa Krista, od koga se nazivlje svako očinstvo na nebū i na zemlji, da vam dade pohatstvu slave svoje krepšću se ojačati Duhom Njegovim za unutrašnjeg čovjeka, da Krist prebiva u srcima vašim te budete u ljubavi ukorijenjeni i utemeljeni, da biste mogli razumjeti sa svima svetima koja je širina i dužina i visina i dubina, i poznati ljubav Kristovu, koja nadilazi svaku poznanje, da se napunite svakom punom Božjom. A Onome koji može učiniti i preko onoga što ištemo ili shvaćamo, po sili koja djeluje u nama, Njemu slava u Crkvi i u Kristu Isusu kroz sve naraštaje u vječne vijeka. Amen.

+ SLIJEDI SV. EVANDELJE po Luki (14, 1—11). — U ono vrijeme kad uđe Isus u subotu u kuću nekoga poglavice farizejskoga, da blaguje kruh, oni Ga promatraju. I gle, nade se pred Njim neki čovjek koji je imao vodenu bolest. I odgovarajući Isus reče zakonoznancima i farizejima govoreći: Je li dopušteno u subotu liječiti? A oni su šutjeli. On ga pak uze i ozdravi ga te ga otpusti. On odgovarajući reče im: Koji od vas ne bi svojega osla ili vola, da mu padne u zdenac, odmah izvadio u dan subotnji? I ne moguće Mu na to odgovoriti. A pozvanih kaza priču: Kad si pozvan na pir, ne sjedaj na prvo mjesto, da slučajno medu pozvanima ne bude koji odličniji od tebe, i da ne bi došao onaj koji je pozvao tebe i njega i rekao ti: Podaj mjesto ovomu! i tada bi se stidom morao sjesti na posljednje mjesto. Nego kad si pozvan, došavši sjedni, na posljednje mjesto, da ti reče kad dode onaj koji te je pozvao: Prijatelju,

a) Crkva moli kroz čitav dan u božanskom Časoslovu;
 b) Bog je dobar, blag i bogat u svom milosrdu;
 c) duša je tako siromašna i jadna.

Zato ona treba velike milosti, koja treba da joj je voditeljicom na putu i suputnicom, tako da može tvoriti »dobra djela«.

Poziv na savršenost

Crkva ustima sv. Pavla poziva nas i potiče na savršenost. U Poslaniči je neki neobični žar i u njoj upravljam tri molbe:

a) da uzmognem u nama uvijek sve više uznapredovati nutarnji čovjek;

b) da uzmognem u našim srcima stanovati po vjeri Krist;

c) da uzmognemo čvrsto ustaniti naše korjenje i naše temelje u ljubavi te da tako uzmognemo uviđek sve dublje proživljavati svoje djele našeg Otkupljenja.

Evanđelje je o onoj prići Isusovoju o gozbi. Ono nam predlaže dvije misli:

1. Isus, Spasitelj, je liječnik bolesnih duša, a to je baš rad Kristov.

2. Poniznost je put, koji vodi k ozdravljenju i zato baš Crkva tako uporno naglašuje i poučava nas u toj kreposti, koja je temelj svih kreposti, lijek siguran bolesnoj duši.

Gozba, o kojoj govori Isus u današnjoj evandeoskoj priči, slika je euharistijske gozbe, na kojoj nas Krist hoće da ozdravi od vodene bolesti duha ovoga svijeta te hoće da nas pouči i nahrani božanskom hranom.

Neka se bistr!

Pozor!

Iz osmoga broja šibenske jugoafističke »Obrane« doznajemo, da je pisac i urednik, o kome je bila riječ u našem »Katoličku« pod naslovom »Sudbina izdajice«, bio dugo godina »duhovni janjičar, živi mrtvac ili bolje sjenka smrti«. Tek ako svoje četresete godine dobio je faj bijednički put »lucida intervalla«. Da li su još koji put nastupili ti svjetli trenuci — »vedri dani« — tom »duhovnom janjičaru«, to nam nije poznato. Međutim, nama je sada mnogo loga jasno, čemu smo se prije čudili. Zato izjavljemo, da s čovjekom, koji je tek od vremena do vremena dobiva »lucida intervalla«, ne možemo voditi nikakve polemike, jer smatramo, da on nije odgovoran za svoja djela.

Toliko radi znanja i ravnanja gg. čitalaca.

Peč.

SMIONI BICIKLISTI. Osječki daci trgovske akademije Ivan Roch, Tomislav Matijević i Mladen Petrović na biciklima proputovali su veliki dio Njemačke i jedan dio Italije. Prevalili su svega oko 2 i pol hiljade kilometara.

dine. Mogu Vam saopćiti radosnu činjenicu, da se križarska muška organizacija povećala od lanjskog mog izvještaja za 62 nova društva po svim našim biskupijama, a križarička organizacija za 43 nova društva. Prema tomu kroz minulu godinu osnovano je

105 novih križarskih društava.

Ova činjenica Vas sigurno veseli. Nadam se, da ćemo moći ubrojiti skoro i Vašu župu k ovim društvima, ako naime u Vašoj župi još ne postoji, da će se osnovati.

A sada da Vam nanižem neke brojke.

Veliko Križarsko braćstvo broji danas:

540 KRIŽARSKIH DRUŠTAVA SA 30.000 ČLANOVA.

Od toga:

	društava	članova
zajednica SKO	389	12.950
zajednica RKO	110	5.250
zajednica DKO	42	1.900
	541	20.100

Ovom broju treba pribrojiti zajednicu Malih križara i avantgardista, koje broje:

310 Zborova Malih križara i avantgardista sa oko 10 tisuća članova.

Prema tome danas u Hrvatskoj po svim biskupijama imamo:

850 KRIŽARSKIH DRUŠTAVA SA 30.000 ČLANOVA.

Vjersko-prosvjetni rad ove omladine održuje se najbolje u ovim brojkama; kroz minulu radnu godinu bilo je:

Odluke Episkopata o Katoličkoj Akciji¹

(Piše MONS. MIHO PUŠIĆ, član biskup. odbora K. A.)

(Nastavak)

III.

Episkopat je došao ususret opravdanim željama katol. intelektualaca te je donio sljedeći zaključak: »U društima Kat. Muževa odnosno Katol. Zena osnivati će se posebne sekcije za intelektualce s nadležnim sekretarijatima kod biskupske vijeća odnosno kod središnjega vijeća.« (Pravila t. V.) Što je još bolje razjašnjeno pri tački III. Tumača pravila. Ovdje se moraju naći zajedno svi intelektualci obiju strana u skupnom studiju i radu oko promicanja jedinstvene katoličke stvari.²

Također uvažilo se i druge želje te se je dozvolilo »da pojedinci, koji više ne pripadaju omladinskim organizacijama, jer su navršili tridesetu godinu, ili su se oženili ili su svršili stručne nauke, mogu iznimno uz odobrenje nadležne crkvene vlasti prema potrebi preuzimati mesta u upravi društva, okružja i saveza.« Generalno je pravilo kod svih društava da se u njihove odbore mogu birati samo pravi članovi istog društva. To će biti ipak na takav način, da se organizacije omladine daju poglavito na posao pripravljanja i izgradnje, a da zrelja dob izdašno upotrebi svoje snage u apostolatu na širem polju. I tako nijedna forma dobrotvornog djelovanja ne će biti isključena, nijedna zanemarena, koja spada na bilo koji način pod božansku misiju Crkve.«

IV.

Prigodom uređenja Katol. Akcije kod nas uvela se također jedna važna promjena u izboru predsjednika bilo mjesnih društava, bilo biskupijskog odbora, bilo središnjeg odbora pojedinih temeljnih organizacija, »Svaka temeljna organizacija bira u smislu svojih pravila svoje odbore: za društva u pojedinim župama, za okružja u pojedinim biskupijama, u centrali za cijeli teritorij svoga područja. Središnji odbor javlja izbor svojih članova bisk. konferenciji, okružni i biskupijski odbor svom ordinariju, odbor pojedinih društava u nadležnom župniku. Glavna skupština saveza izabere u smislu svojih pravila novi odbor. Prije konstituiranja novog odbora bivše predsjedništvo predlaže listu svih izabranih odbornika biskupskoj konferenciji, odnosno njezinu delegatu, koji od ovih imenuje predsjednika. Analognog se postupa kod imenovanja predsjednika pojedinih okružja.« (Tumač pravila tač. 4). Ova odredba ne smije nikoga začuditi. Ona je već odavna uvedena kod talijanske Kat. Akcije, gdje sv. Otac direktor imenuje predsjednike svih temeljnih organizacija, a Ordinarij predsjednike okružja. Tako je nedavno uvedeno kod Udrženja francuske katol. omladine, gdje se njegov predsjednik izabire uz prethodno odobrenje episkopata. Tako je kod Jocista u Belgiji i Francuskoj, gdje ostupajući odbor skupa sa duhovnikom predlaže skupštini članove novog odbora, gdje je dapače glavni predsjednik, tajnik i blagajnik izabran na predlog središnjeg duhovnika (vidi Manuel J. O. C. str. 125 i 167). Ovakav postupak naravno proizlazi iz pravog shvaćanja Kat. Akcije. Što je uistinu

šli godine, episkopat je odlučio za dogledno vrijeme pripustiti iznimke, ali treba da se svlačna vodstva pobrinu, da odgoje što više mladih članova, koji će u smislu pravila biti sposobni da budu birani u odbore. Tako će se stvari svesti u pravi red koji traži da normalno budu birani u odbore samo pravi članovi istoga društva. Dakako za odgoj zgodnih voditelja hoće se neko stanovito vrijeme, koje će zastalno episkopat dati na raspolaženje svim glavnim vodstvima prema svojoj uvidljivosti, da se stvari dovedu u normalnu kolotečinu. Tako će se moći sve grane Katoličke Akcije da slobodno razvijaju u međusobnom djelokrugu, a da ne smetaju jedne drugima, kako to često naglašuje sv. Otac.

Da spomenovo ovdje samo ono što On kaže u svom pismu kard. Bertramu (12. novembra 1928): »Lako je shvatiti da će se katolička Akcija u svojoj provedbi u djelu, razlikovati prema dobi i spolu, isto tako i prema različitim prilikama vremena i mesta. To će biti ipak na takav način, da se organizacije omladine daju poglavito na posao pripravljanja i izgradnje, a da zrelja dob izdašno upotrebi svoje snage u apostolatu na širem polju. I tako nijedna forma dobrotvornog djelovanja ne će biti isključena, nijedna zanemarena, koja spada na bilo koji način pod božansku misiju Crkve.«

V.

Pošto sam protumačio važnije odredbe biskup. konferencije o Katol. Akciji, ostaje mi da spomenem koordinatora vijeća, koja imaju prevažnu zadaću u provadanju Katol. Akcije. »Da se zajamči jedinstvo i skladan rad u općim stvarima između svih organizacija na području Katol. Akcije i njihova aktivna suradnja koliko s Episkopatom uopće, toliki napose i s pojedinim biskupima, ustanovljaju se tri kordinatora vijeća: Župski vijeća za pojedine župe, biskupijska za pojedine biskupije, središnje vijeće za čitavo područje Katoličke Akcije. Zadaća je tih vijeća:

a) da čitavu Katol. Akciju na svome području prema vani predstavljaju;

b) da organizuju preko temeljnih, dočito staleško temeljnih organizacija dogovorno zajedničke prirede raznih vrsti na svom području n. pr. Euharistijske Kongrese, papinski proslave, protestne zborove protiv javnog nemoralja i t. d.;

c) da potiču i pomažu kod osnivanja novih temeljnih ili staleško-temeljnih organizacija u župi ili novih okružja u ovom ili onom savezu, dotično samog saveza, a ko još postoji;

d) da pribavljaju izvješća, sredju statistiku i prikupljaju gradivo za ona razna područja, koja u jednakoj mjeri zanimaju sve učlanjene temeljne organizacije;

e) da budu crkveno vlasti pri ruci u proučavanju aktuelnih pitanja i u sabiranju gradiva za njihovo rješavanje.

U ovim vijećima nema nadglasavanja nego se zaključci stvaraju sporazumno. Ako se sporazum ne postigne, odlučuje predsjednik.«

Ovako označuje ulogu koordinatornih vijeća Tumač pravila br. V., pa iz citiranog može svatko da uvidi važnost njihovu za uskladjenje Katol. Akcije.

Važno je još ovdje da istaknem, da je Episkopat sankcionirao i kod nas specijali-

¹) Tko želi potanje upute o akciji intelektualaca u Katol. Akciji neka si nabavi zgodnu talijansku knjižicu: »Appunti per l'azione dei laureati nell'Azione Cattolica« i drugu knjigu: »Atti del I Congresso dei laureati dell'Azione Cattolica«. Nabavlja se kod Editrice Studium Roma, Largo Cavalleri 33.

²) Tako mi je posebno na odnosni upit odgovorio kan. Cardyn dne 7. travnja t. g. i glavni duhovnik Jacista (Kat. Seljačke Omladine) u svom pismu od 4. travnja t. g. Izmedu ostalog ovaj zadnji piše: »Mi nastojim da u svim odborima bude članova svake dobi, od 18, 20, 23 i t. d. godina, a da nikad ne bude u društvu jedini utjecaj jedne same generacije. To traži često izmjenjivanje vodstva, što donosi teškoća, ali to je neophodno nužno za život pokreta.« Uvažajući velike štete, što bi naša omladinska društva imala, kada bi morali najednom odstupiti iz uprave svi članovi, koji su pre-

1.302 DRUŠTVA SA 48.936 ČLANOVA I ČLANICA.

Ova omladina održala je kroz minulu godinu ukupno 27.920 sastanaka. — Braćo svećenici, molim Vas da sami ocijenite napredak te omladine, kada promatraju statistiku.

Križarska organizacija za svoje članove izdaje listove. Ne ćemo naglašavati, koliko je važnost štampe za rad ove omladine, jer ste i sami svjesni, koliko je potrebna štampa za tako veliku organizaciju i za njen što uspiješnji rad. Za seljačku križarsku omladinu izlazi »Križarska Straža«, u kojoj surađuju sami seljaci križari; za radničku »Socijalni rad«, koji uređuju i raspoređavaju sami radnici Križari. Ova dva lista u granicama svojih finansijskih mogućnosti izlaze, da bi križarsko članstvo dobilo što bolju izobrazbu i upute za svoj daljni rad. Dakako, da je ova čedna njihova štampa još puno premašila ovakvi veliki broj omladine. Čini se u križarskoj štampi što se može, a ne zaboravite, braćo svećenici, da se najveći postolak omladine u križarskim redovima regutira iz najsirošnijih slojeva našeg naroda, te da nijesu kadri žrtvovali za svoju štampu ni najmanji prilog, jer se moraju iz dana u dan boriti za svoj dnevni kruh.

Za Male Križare izlazi »Vrlić« u Sarajevu, a za žensku križarsku omladinu »Za vježru i dom«. Potrebno je bilo izdavanje i knjiga za

toliki broj naše omladine. Opet finansijske potreške nisu dozvolile, da se izdavaju knjige u većem broju i obimu, premda ih već nekoliko ima u rukopisu. Uza sve to izdane su knjige: »Naš put«, priručnik za organizacijsko-kulturni rad naših drošava, »Križarski kalendar«, »Svijetlo mladosti«, »Priručnik za Male Križare« itd.

O okružnicama i predavanjima ne ću govoriti, jer to sačinjava posebno poglavje. Trebalo bi, da se svaki duhovnik navrati u prostorije VKB-a, pa da vidi, kako tamo vrije kao u košnici, kako se umnaža na strojevima za umnožavanje: upute, predavanja, pjesme, zborne recitacije itd.

Eto, rekao sam Vam kao svećenik svećeniku. Rekao sam Vam kao onaj, koji neprestano s Vama bđije budnim okom nad tom našom omladinom, nad onim našim idealnim svjetovnjacima, koji u današnjim teškim i zamršenim prilikama, ni malo ružičastim za budućnost, dadože nama ruku, da nam budu pomoći u teškom i napornom radu oko spasavanja duša i obnovi hrvatskog naroda u Kristu. Rekao sam Vam kao onaj, koji dnomice gledam, kako velikim i ličnim žrtvama toliki pojedinci ostavljaju sve ono, čim se njihovi sudrugovи i znaci bave i uživaju; kao onaj, koji najbolje zna, s koliko idealizma i prijegora bez ikakve nagrade rade za pobjedu i osvajanje socijalnog Kraljevstva Kristovog u našem narodu. Rekao sam Vam kao onaj, koji pazim i upućujem tu omladini, koja je visoko digla stijeg papinske ka-

zirane pokrete u Katoličkoj Akciji, koji su toliko preporučeni od sv. Oca Pape. »Svakome je savezu slobodno da se njegovo članstvo u sporazumu s Episkopatom prema staležu podijeli i organizira u staleške zajednice (dakle, radnika, seljaka).« (Tumač tač. I. br. 7). To je isto predviđeno i za društva Katoličkih muževa odnosno Katoličkih žena, za koja je rečeno »da se u njihovom kružu mogu osnivati staleške sekcije, napose se preporučuju zasebne sekcije intelektualaca (Tumač tač. II. br. 1).«

Iz svega se navedenoga vidi, koliko su svestrano i temeljito bila pretresana svakna pitanja Katoličke Akcije od odbora trojice biskupa, kao što i od plenuma biskupske konferencije. (Svršit će se).

Žalosne pojave

Ovih dana izasao je u našem gradu jedan letak, potpisani od neke pseudonimacione omladine, zapravo zavedene omladine. Cas, u koji je letak izasao, vrlo je simptomatičan za poznavaoce prilika u našem gradu. Prethodile su ga podle i nedostojne denuncijacije, užurbanost nekih osoba i izjave nekih »vaspitača«. Letak odaje svu mizernost i bezglavost njegovih sastavljača, i uopće se ne bismo na njih obazirali, kad oni ne bi onako nedostojno, upravo u stilu »virovog vaspitača«, napadalo naše hrvatske i katoličke svetinje i kad ne bismo pozitivno znali, ko stoji iza njega. Letak se nesmetano širi na našoj gimnaziji, pa upozoravamo školske vlasti, da o tome povedu računa. Ovakve negativne i destruktivne elemente treba odmah ugušiti. Žalosno je, da se danas vodi računa i o neznačnim stvarima u našem gradskom životu, a krunpe i žalosne pojave puštamo da mirno prolaze. Ovi isti elementi, koji danas vode kampanju proti hrvatskom narodu i Crkvi katoličkoj u našem gradu, bili su već jednom uzrokom žalosnih incidenta, koji su krvavo svršili.

Upozoravamo mimogred svu onu gospodu, koja bi htjela na umjetni način stvoriti razdor u našim hrvatskim narodnim redovima, da su Hrvati danas složni i jedinstveni u obrani svojih narodnih i vjerskih svetinja.

Uostalom ovaj letak ima i tu dobru stranu, što će pokazati našoj javnosti, ko joj je prijatelj, a ko neprijatelj, i gdje treba tražiti izvor svima protuhrvatskim i protukatoličkim akcijama u našem gradu.

Sapiens sat!

Javna zahvala

Svima onima koji su nam u našoj dubokoj žalosti iskazali čuvstvo sažaljenja i tješili nas prigodom rane smrti našega dragog anđelka

Alice

topla hvala, a od Boga plata.

Posebna hvala č. s. Dominikankama koje su poslale vijence i dopratile djeicom zabavista našeg anđelka do groba.

Šibenik, 13. rujna 1938.

Rastuženi:

Klarić Ante i Marija

toličke akcije u Hrvatskoj; kao onaj, koji sam čuo toliko puta njihove poteškoće u njihovom nesebičnom radu. Poznavajući ih, ja Vas uvjeravam, da u hrvatskoj domovini među tim Krizarićima ima isto toliko plemenitih i pobožnih mladića, koliko i borbenih, koji bi danas sutra — što ne daju Bog i sv. Ivan Evandelistu njihov zaštitnik — dali i svoje živote za velike ideale, kao što ih dadešte meksička i španjolska omladina. I to samo zato, jer je to omladina duha, omladina rada, omladina poslušnosti svom crkvenom vodstvu, omladina radikalna i borbena, omladina, pred kojom leprši barjak žrlve i pobjede u znaku križa.

Toliko sam Vam htio uputiti prigodom krizarskog dana, da se sjetele te omladine u svojim molitvama, da je sjetele svojom potporom moralnom i materijalnom. Štogod učinite za krizarsku omladinu, budite uvjereni, braćo svećenici, da ste uradili za slavu Božju, za ponos Crkve i za korist hrvatskoga naroda. Ta će Vaša žrlva biti stroštroku vraćena, jer će ta omladina biti uz Vas i za Vas, ona će i dalje nesebično i zanosno žrlvoljati se, pregarati, raditi i pobijediti.

U Zagrebu, na dan Sv. Bartolomeja, apostola 1938.

Msgr. Dr. Milan Beluhan, kanonik generalni duhovnik VKB i VKS

Velika skupština HSS u Supetu na Braču

U nedjelju 11. t. mj. je u Supetu na Braču održana manifestaciona politička skupština Hrv. Seljačke stranke. Toj političkoj manifestaciji nije sudjelovalo samo narod s otoka Brača, nego i s ostalih otoka i iz člave primorske i zagorske Dalmacije. Izaslanik predsjednika dr. Mačka bio je dr. Ivo Pernar, dok su skupštini prisustvovali ovi vode HSS u Dalmaciji: dr. Josip Kereš, Paško Kalitera, Stipe Maljević, Dane Škarica, Sime Belamarić, dr. Ivo Šeparović, Pavlo Krce, dr. Mile Vuković.

Na frigu pred župnom crkvom blagoslovio je zastave HSS hrvatski biskup Mons. Mihovil Pušić, koji je prema »Hrv. Dnevniku« od 13. 1. m. održao ovaj govor:

»Rado sam se odazvao ljeubeznom pozivu, što mi je vaš dični narodni zastupnik g. Mladineo upravio u ime sviju vas, da danas obavim svečani blagoslov vaših zastava, tih vidljivih simbola žive hrvatske narodne svijesti. Ovaj nam poziv još jednom glasno i jasno očituje vaše duboko vjersko osjećanje, kojim je vaša duša zadahnuća, a koje vas između ostalog uči, da nijedan posao, pa ni ovaj veliki posao za slobodni razvijlak našeg hrvatskoga naroda ne može imati stalnoga uspjeha bez Božjeg blagoslova. Vama je svima živo usjećena u pameti ona poznata riječ Sv. Pisma: »Ako Gospodin ne bude sagradio kuću, uzalud se trude, koji grade nju.« Za svaki se dakle posao hoće ne samo aktivno sudjelovanje čovjeka nego i blagoslov Svetišnjega. I vi upravo danas preko mene prosite taj blagoslov od Božanskog Spasitelja, koji je rekao: »Bez mene ne možete ništa učiniti.« O ovom ste istini vi svi uvjereni, ovu ste istinu ne samo čuli od nas svećenika, nego ste je naučili i upravo naslijedili od svojih dičnih preda, koji su ju ne samo čvrsto vjerovali, već su i vidljivo osjetili njezinu povrdu u čitavoj našoj narodnoj povijesti. Katolička je Crkva vazda tečajem čitave hrvatske povijesti pokazala, da prema Božjoj zapovijesti i primjeru ljubi svoj narod, osjeća za svoj narod i nesebično radi za svoj narod. Njezina internacionalnost, koju joj neki u svojoj zlobi ili neznanju predbacuju, sastoji se u tome, da ona ne isključuje iz svoje ljubavi nijednog čovjeka i nijedan narod i svakom želi do-

bro, ali joj to ne priječi, da posebnu ljubav preferencije nosi prema svojim najbližim a u taj najbliži krug spada i naš hrvatski narod, iz kojega smo nikli, u kome živimo i djelujemo. Katolička Crkva opravdava i blagoslovje pravi nacionalizam, koji traži svoje pravedne narodne zahtjeve, kako je to slučaj kod nas, ona jedino osuđuje pretjerani nacionalizam, rasni nacionalizam, rasizam, kojega i nedavno u dvije prigode osudio i sedanj slavni vladajući Papa.

Premili vjernici, cijenite i nadalje svoju sv. vjeru kao zjenicu oka svoga, čuvajte se lažnih proroka koji i kod nas razapinju svoje mreže pod raznim blještavim lozinkama, i to će biti za dobro duhovno i vreme, nito svakoga pojedinoga od vas, te za sretnu budućnost i blagostanje čitavoga našega hrvatskoga naroda.«

Iza toga je govorio I. P. Mladineo, koji je govorio o diktatorskim režimima i o gospodarskoj politici u Dalmaciji.

Senator dr. Ivo Pernar održao je nakon toga veliki politički govor, u kojem je prikazao razvitak političkih prilika od g. 1918. do danas s obzirom na hrvatski narod. Govor dr. Pernara bio je prekidan burnim odrabavanjem. Među ostalim on je naglasio i ovo:

»Vas je ovamo dovela hrvatska i seljačka misao, ali ujedno i težnja za slobodom cijelog hrvatskoga naroda i za pravednošću, koja treba vladati u cijelom narodu i u svima narodnim slojevima. Moram vam čestitati na jednoj stvari, koja može biti uzor svima ovakvim kulturnim proslavama. Vidim, kako su se zajedno našli i predstavnici Crkve i predstavnici hrvatskoga seljačkoga naroda. Jedni polazeći s duhovnog, a drugi sa svjetovnog stanovišta, ne pobijajući se međusobno, nego se popunjajući, nastoje što više pridonijeti pravu snazi hrvatskoga naroda. Hrvatska seljačka stranka daje čast Bogu i pruža Crkvi najdjelotvorniju suradnju i zaštiti. Hrvatski narod, okupljen u Hrvatskoj seljačkoj stranci, budno pazi, da ne bude porušena ni vjera u Boga ni seljačka sloga.«

Nakon toga je dr. Pernar na kraju istaknuo, da je hrvatski narod spreman na sporazum na temelju jednakopravnosti.

Život Šibenika

IMENDAN PREUVZ. BISKUPA. U petak 30. t. m. na blagdan sv. Jerolima, naš preuzv. biskup slavi svoj imendan. Preporuča se vjernicima naših dviju biskupija, da se toga dana sjete u svojim molitvama preuzv. svećara, eda ga Gospodin do skrajnih granica ljudskoga života poživi na slavu svoju, a na što veću korist naših biskupija. Iškretnim čestitkama svećenstva i vjernika obiju biskupiju i brojnih prijatelja i štovalaca pridružuje se i uređništvo »Katolika«.

PREUVZ. BISKUP U BISKUPIJU. U subotu 17. t. m. preuzv. biskup u praljini preč. don Nike Markova otpuštao je za Knin, da suđuje nedjeljnoj svečanosti posveće zavjetne spomen-crkve »Naša Gospa« u Biskupiji kod Knina. On je obavio posvetu crkve. U ponedjeljak Preuzvišeni se povratio u svoju residenciju.

OBRED USTOLIČENJA NOVOGA KANO-NIKA DR ZORIĆA obavit će se u nedjelju 25. t. m. u katedrali. Počinje u 10.30 s. ujutro.

GOSP. STJEPAN KURAJA, dosadašnji suplen pri mjesnoj realnoj gimnaziji, imenovan je za profesora VIII. položajne grupe. Čestitamo!

SV. MIHOVIL ARHANDEO, zaštitnik našega grada i biskupije, slavi se u četvrtak 29. t. m. Vanjska svečanost proslavit će se u nedjelju 25. t. m. U nedjelju bit će u katedrali u 5.30 s. župsko sv. Misa. Zatim u 7, 8 i 9 s. tihe sv. Mise. U 11. s. pjevana sv. Misa. Popodne u 5 s. blagoslov s Presvetim.

MILOSTINJA ZA SJEMENIŠTE. U nedjelju 25. t. m. po svim našim crkvama, a preko svih sv. Misa sakupljat će se milostinja za naše sjemenište. Poslije sv. Mise izmolit će se 5 Očenaša za naš svećenički pomladak.

LISTOPADSKA POBOŽNOST počinje u subotu 1. listopada. U crkvi sv. Dominika bit će svake večeri u 6 s. ruzarij i blagoslov s Presvetim. U nedjelju i blagdanu u 4 s. popodne. — U katedrali u 6 s. — U dolačkoj crkvi sv. Križa u 6 s. U varoškoj župskoj crkvi u 6.30 s. U Novoj crkvi u 6 s. ruzarij i blagoslov.

SAT KLANJANJA s euharistijskom propovijedi bit će u nedjelju 25. t. m. u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne.

POKUSNI NOĆNI NAPADAJ na grad izvršen je 17. t. m. od 8—8.30 s. uvečer. Po-

SVOJ K SVOME!

Čast mi je obavijestiti gg. župnike te cij. crkvene bratovštine i samostane, da u svojoj tvornici izradujem voštane svićeće iz najboljih voštanih surogata, koje se ne krije ni u najvećoj vrućini, lijepo gore te ne kaplju niti dime, za što imam mnoga priznanja i jamčim.

**CIJELE BEZ KONKURENCIJE:
TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA NIKO JURAS - ŠIBENIK**

četak i konac napadaja navijestilo je zvjenje zvona i sirene. Za vrijeme napada sva električna svijeta u cijelom gradu bili su ugašena.

PRICEST I SAT KLANJANJA KRIŽARICA U nedjelju 25. t. m. u 7 sati ujutro zajednička je sv. Misa i sv. Pricest svih Križarica Malih Križarica, a popodne od 4—5 sati se klanjanja u crkvi sv. Luce, na što su dužne sve doći — Duhovnik.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETLA« javljam, da je nakana klanjanja za sljedeći tjedan (26. IX.—2. X.) za mir medu narodima. — Pozivljem sve članice, da nedjelju 25. t. m. u 5 sati popodne dođu na naš redoviti mjeseci sastanak, kojeg se održali u Kat. Domu. — Preporučam članicama, da u nedjelju 25. t. m. u 5 sati većem broju prisustvuju satu klanjanja u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne. — Don Ante Radić.

UNAJMLJUJE SE DUĆAN u centru građa uz povoljnu cijenu. Za informacije obraćati se u trafiku »Karitas«.

POUČAVAM USPJEŠNO ĐAKE nižih razreda gimnazije u svim predmetima. Dolaziti u kuću. Honorar umjeren. Adresa u Upisu vi lista.

Iz domaće privrede

Od naših domaćih privrednih ustanova, čini se, osiguravajuća zadružna »Croatia« uhvatila je najdublji korijen u našem narodu, što je i posve razumljivo, jer radi na polju osiguranja preko 50 godina.

»Croatia« je osnovana u teškim prilikama našeg narodnog života za bivše Austrije i Madžarske, godine 1884., po općini grada Zagreba, kao hrvatska nacionalna osiguravajuća ustanova, u doba najvećih teškoća za takove kreatije i u borbi sa stranim kapitalom.

Nastala iz naroda i za narod, »Croatia« je odmah uputila rad do u najmanje selo, da i seljaku pruži mogućnost osiguranja, a da to osiguranje bude i što potpunije te jeftinije, uvela je u svoje poslovanje i tako zvane poljoprivredne paušalne police.

U stalno teškim prilikama našeg gospodarskog razvijetka bilo je i poslovanje »Croatiae« od njenog prvog početka pa do današnjega dana, na sve moguće načine i najneštojnjom konkurenjom ometano, pa i sa strane otake se to moglo najmanje očekivati. Međutim unatoč svih tih zapreka i skromnih svojih početnih sredstava, zadružna je, nošena povjerenjem hrvatskoga naroda i upravljana stručnim radom, stalno napredovala, čuvajući i braneći u svakom pogledu svoju neovisnost i isključivo domaći karakter tako, da danas nije samo naš najstariji osiguravajući zavod, već i jedna od najvećih i najjačih domaćih privrednih ustanova.

Da se »Croatia« mogla toliko ojačati, ima da zahvali i svom zadružnom temelju, na kojem je preko pet proteklih decenija svog opstanka privadala polućene poslovne viške u prvom redu svojim pričuvama, t. j. jačanju svoga temelja i svoje unutarnje snage, tako da njezina jamčevna sredstva danas premašuju stotrideset milijuna dinara.

Tom svojom snagom pruža danas »Croatia« najpotpuniju garantiju za preuzeta osiguranja, i majući ujutri pred očima glavnu i najvažniju svoju svrhu: pružiti svojim članovima, osiguranicima potpunu sigurnost. A da je ona do sebe upravo svojoj zadaći potpuno zadovoljila, svjedoči činjenica, da je do sada isplatila za osigurane glavnice i odštetnine preko četvrt milijarde dinara.

OSTAVKA MINISTRA DRA BUIĆA. Uvažena je ostavka, koju je podnio ministar za fizički odgoj naroda g. dr Mirko Buić, i stavljena je na raspolaganje. Za njegova zastupnika određen je g. Dragiša Ćetković, ministar socijalne politike i narodnog zdravlja.

UMIROVLJENJE BANA LUKIĆA. Na vlasničku molbu umirovljen je ban moravske banovine g. Predrag Lukić.